

Warszawa, dnia 31 marca 2011 r.

RPO-668941-VII-720.6/11/KC

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych
przy Komendzie Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim
(Wyciąg)

1. Wprowadzenie

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 17 marca 2011 r., do pomieszczeń dla osób zatrzymanych przy Komendzie Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim (zwanymi dalej: PdOZ lub Izba), udali się przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji [dalej KMP].

Przedstawiciele KMP sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionej przez Komendanta Powiatowego Policji w Ostrowie Wielkopolskim oraz Kierownika Referatu Patrolowo-Interwencyjnego i Ochronnego;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych;
- przeprowadzeniu rozmowy w cztery oczy z osobą zatrzymaną w PdOZ;
- zapoznaniu się z regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, książką przebiegu służby oraz świadectwem wzorcowania alkomatu;

- zapoznaniu się z nagraniem z monitoringu w PdOZ z dnia 14 marca 2011 r., w godzinach 3.30-6.00.

Przedstawiciele KMP poinformowali Komendanta Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji analizie poddano: protokół kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniu 20 listopada 2009 r. przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA na obszarze województwa wielkopolskiego, procedurę postępowania profilaktycznego po ekspozycji na zakażenie HIV dla funkcjonariuszy Policji, notatkę służbową z realizacji instruktażu w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego w miejscu pełnienia służby oraz dane statystyczne dotyczące osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w roku 2010 r. i w okresie od 1 stycznia do 17 marca 2011 r.

2. Charakterystyka Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia usytuowane są w budynku Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Odolanowskiej 19. Okna Izby wychodzą na teren wewnętrzny Komisariatu. Zapewnia to właściwą izolację od hałasu ulicznego, jak również uniemożliwia nawiązywanie przez zatrzymanych nielegalnych kontaktów z otoczeniem.

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn, zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oraz doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Opłata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 210 zł.

Pojemność Izby wynosi 11 miejsc (4 pokoje). Nadzór nad PdOZ sprawuje Naczelnik Wydziału Prewencji. Służbę w Izbie pełni 5 funkcjonariuszy. Odbywa się ona w 12 godzinnym systemie zmianowym. Na zmianie pracuje jeden funkcjonariusz, któremu pomaga tzw. pomocnik dyżurnego. Czynności związane z osadzeniem w Izbie kobiety wykonuje funkcjonariuszka Policji. W trakcie wizytacji Izby przebywała w niej jedna osoba zatrzymana.

2. Ogląd Izby

Przeprowadzony ogląd całej Izby oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły stwierdzić, iż warunki bytowe w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w Ostrowie Wielkopolskim są bardzo dobre, jednakże w dniu wizytacji było w nich brudno.

W skład PdOZ wchodzi: cztery pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokój sanitarny służący do utrzymania higieny osobistej, pomieszczenie do przygotowania lub podgrzewania posiłków, pokój lekarski, magazyny do przechowywania czystej i brudnej pościeli oraz pokój dyżurnego.

Dwa pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (nr 1 i nr 2) wyposażone zostały w dwa podesty, stolik i dwa taborety oraz kącik sanitarny zabudowany murkiem o wys. ok. 1 m. W dniu wizytacji w ww. kącikach sanitarnych nie było mydła ani ręcznika. Jeden pokój (nr 3) wyposażony został w 3 podesty, stolik i 3 taborety. Sprzęty te nie mają ostrych krawędzi i są przymocowane do podłogi. Pokój nr 4 przeznaczony jest wyłącznie dla osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia i w związku z tym znajdują się w nim 4 materace, brak natomiast stolika i taboretów. Z wyjaśnień Komendanta wynika, iż w pomieszczeniu tym nie zamontowano ww. mebli z uwagi na bezpieczeństwo osób nietrzeźwych w nim umieszczanych.

W każdym z pomieszczeń okno zabezpieczone zostało od wewnątrz metalową siatką, od zewnątrz zaś kratą. Grzejnik centralnego ogrzewania i zamontowane punkty świetlne również są odpowiednio zabezpieczone. Oświetlenie w pomieszczeniach zapewnia właściwe warunki do czytania i pisania. Ponadto, każdy z pokoi wyposażony jest w przycisk instalacji przyzywowej, umożliwiający w razie potrzeby wezwanie pracownika Izby. W drzwiach pokoi zainstalowano wizjery umożliwiające obserwację osób tam przebywających, a na ścianie korytarza zamocowano drewniane półki służące do stawiania naczyń z posiłkami.

Należy zaznaczyć, iż w dniu wizytacji w każdej celi na podestach i materacach znajdowały się brudne koce. Fakt ten potwierdził Kierownik Referatu PliO. Zastana sytuacja budzi niepokój zespołu wizytującego, ponieważ brudna pościel powinna zostać natychmiast po zwolnieniu osoby zatrzymanej przeniesiona do odpowiedniego magazynu. Ponadto, zdaniem członków KMP takie postępowanie z brudną pościelą rodzi podejrzenie nie wydawania osobom zatrzymanym czystej pościeli, lecz udostępnianie im wyłącznie brudnych koców znajdujących się w celi. Należy dodać, iż osoba zatrzymana przebywająca w PdOZ w dniu wizytacji Zespołu KMP podała iż, nie wydano jej prześcieradła, powłóczki ani podgłówka, korzysta natomiast wyłącznie z koca, który znajdował się w celi mieszkalnej. Zarówno przepisy prawa polskiego (§ 10 ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187) [dalej: rozporządzenie]), jak i standardy międzynarodowe (Drugie Sprawozdanie Ogólne [CPT/Inf/ (92) 3] § 42) wskazują na obowiązek zapewnienia osobom zatrzymanym czystej pościeli i koca.

W Izbie nie wyodrębniono pomieszczenia do używania wyrobów tytoniowych przez osoby zatrzymane, co narusza § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 2001 r. w sprawie zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 106, poz. 1163). Z informacji udzielonej w tym zakresie przez funkcjonariuszy dyżurujących w PdOZ wynika, że zatrzymanym zgłaszającym chęć skorzystania z tego prawa, umożliwia się palenie papierosów w toalecie.

Rzeczy cenne, które zatrzymany posiada przy sobie, są rejestrowane i przechowywane w zamkniętej szafie w pokoju dyżurnego. Brakuje wyodrębnionego pomieszczenia bądź szaf na odzież wierzchnią osób zatrzymanych. Nie wyodrębniono również miejsca przeznaczonego na rzeczy osobiste zatrzymanych chorych zakaźnie, o czym stanowi § 10 ust. 2 załącznika

wymienionego wyżej rozporządzenia w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Na podstawie informacji uzyskanej od funkcjonariusza pracującego w PdOZ członkowie KMP ustalili, że ubrania osób zatrzymanych przechowywane są w szafie z depozytem wartościowym, jednakże pomieścić w niej można ubrania tylko 4-5 osób. W ocenie wizytujących należy wyznaczyć miejsce, w którym przechowywana będzie odzież wierzchnia zatrzymanych.

Magazyny do przechowywania czystej i brudnej pościeli wydzielone zostały poza Izbą.

Kontrola osobista zatrzymanego mężczyzny przeprowadzana jest dyżurce, natomiast kobiety – jak wynika z analizowanego fragmentu monitoringu – w pokoju lekarskim. Przedstawiciele KMP mają zastrzeżenia odnośnie miejsca dokonywania kontroli osobistej zatrzymanego mężczyzny. W ocenie wizytujących pokój dyżurnego nie zapewnia warunków gwarantujących dokonanie kontroli bez obecności osób postronnych, a tym poszanowania intymności i godności osobistej zatrzymanego, co następnie może prowadzić do naruszenia art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W związku z powyższym kontrolę osobistą mężczyzn również należy przeprowadzać w pokoju lekarskim.

W pokoju sanitarnym zamontowano kabinę prysznicową, umywalkę oraz kabinę ustępową. W dniu wizytacji znajdował się tam papier toaletowy, nie było natomiast mydła i ręcznika.

W Izbie wyodrębniono pomieszczenia do przygotowywania lub podgrzewania posiłków. Posiłki dla zatrzymanych przygotowywane są przez Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wlkp. i dostarczane w jednorazowych, utrzymujących ciepło pojemnikach. Z wyjaśnień Kierownika Referatu PliO osadzeni w Izbie mają zapewnione dodatkowe napoje - herbatę i wodę, co jest istotne zwłaszcza w przypadku osób doprowadzonych do wytrzeźwienia.

Przed umieszczeniem w PdOZ, badaniu lekarskiemu poddawane są wszystkie osoby zatrzymane w celu wytrzeźwienia, pozostałe tylko wówczas, gdy

jest taka potrzeba lub zatrzymany tego żąda. Badania przeprowadzane są w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim. W sytuacji, gdy lekarz pogotowia wzywany jest do Izby, badanie odbywa się w pokoju lekarskim.

Wątpliwości wizytujących budzi sposób zapoznania osoby zatrzymanej z treścią Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Regulamin wywieszony jest na tablicy w przedsionku dyżurki. Z informacji funkcjonariusza pełniącego służbę w Izbie wynika, że osoba zatrzymana czyta wywieszony regulamin zanim uda się do celi lub informowana jest przez funkcjonariusza, podczas czynności związanych z przyjęciem do PdOZ, o przysługujących jej prawach i obowiązkach. Moment zatrzymania i umieszczenia w Izbie wiąże się często z przeżywaniem silnego stresu przez osoby zatrzymane, co może negatywnie wpływać na percepcję, skupienie i ocenę sytuacji. W ocenie wizytujących, oprócz ww. sposobu zapoznania osoby osadzonej w Izbie z Regulaminem, celowym jest również udostępnienie jego treści podczas pobytu w PdOZ np. poprzez umieszczenie go na ścianach/drzwiach pokoi.

4. Rozmowa z zatrzymanym

W czasie wizytacji w PdOZ przedstawiciele KMP przeprowadzili indywidualną rozmowę z osobą zatrzymaną. Tematem rozmowy było poszanowanie przysługujących jej praw podczas zatrzymania przez Policję i pobytu w PdOZ. Rozmowa została przeprowadzona w sposób uniemożliwiający osobom postronnym zapoznanie się z treścią udzielonych odpowiedzi.

Zatrzymany nie zgłosił żadnych uwag odnośnie traktowania przez funkcjonariuszy. Wskazał natomiast, iż nie otrzymał mydła i ręcznika, nie została mu wydana pościel i podgłówek, w celi było brudno, a jako dodatkowy napój otrzymał wodę z kranu. Z rozmowy wynika również, że zatrzymany nie został zapoznany z regulaminem, a o monitoringu dowiedział się poprzez zaobserwowanie obrazu z kamer widocznego na ekranie usytuowanym w pokoju dyżurnego.

Należy dodać, że w dniu wizytacji na terenie PdOZ nie było dostępnej dla zatrzymanych prasy. Z informacji uzyskanej od funkcjonariusza pełniącego służbę w Izbie nie są realizowane również prawa osób umieszczanych w Izbie do dokonywania zakupów z własnych środków pieniężnych. Nie realizowanie praw osób zatrzymanych oraz wcześniej wspomniane niewłaściwe postępowanie z brudną pościelą może wynikać z tego, że dyżur w Izbie pełniony jest przez jednego policjanta. W opinii członków KMP należy rozważyć zwiększenie liczby funkcjonariuszy pełniących dyżur na jednej zmianie.

Ponadto, z przeprowadzonej z zatrzymanym rozmowy wynika, że nie wiedział on o posiadaniu prawa do dokonania zakupów i korzystania z prasy. Warto zauważyć, iż obowiązek poinformowania osób zatrzymanych o przysługujących im uprawnieniach wraz z pouczeniem co do sposobu skorzystania z tychże, niebudzący wątpliwości na gruncie prawa krajowego, stanowi również jedną z zasad dotyczących postępowania z osobami zatrzymanymi, zawartych w Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 9 grudnia 1988 r. przyjętej pod nazwą „Zbiór zasad ochrony wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia”. Zasada 13 przywołanego dokumentu stanowi, iż „każdy, w chwili swojego aresztowania oraz w momencie rozpoczęcia pozbawienia go wolności lub uwięzienia lub niezwłocznie po tym momencie, otrzyma od organu władzy odpowiedzialnego za jego aresztowanie, pozbawienie go wolności lub uwięzienie odpowiednio, informacje na temat jego praw wraz z ich objaśnieniem oraz na temat sposobu, w jaki może z nich skorzystać.”

Ponadto, z obserwacji zespołu wizytującego i informacji uzyskanych od funkcjonariuszy wynika, że osoba zatrzymana nie może posiadać w celi własnego obuwia, co jest sprzeczne z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia: „*Osoba zatrzymana lub doprowadzona w celu wytrzeźwienia, przebywająca w pomieszczeniu, korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia*”.

5. Analiza dokumentacji Izby

Z przekazanych członkom zespołu wizytującego danych statystycznych wynika, że w 2010 r. w Izbie przebywało łącznie 1166 osób, w tym 625 osób doprowadzono w celu wytrzeźwienia. Do dnia 16 marca 2011 r. w PdOZ zatrzymanych zostało 229 osób. Z udzielonych przez Kierownika Referatu PliO wyjaśnień wynika, iż w 2010 roku miało miejsce jedno wydarzenie nadzwyczajne – śmierć osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia, nie stosowano natomiast środków przymusu bezpośredniego. W związku z ww. wydarzeniem nadzwyczajnym prowadzone były postępowanie dyscyplinarne przeciwko funkcjonariuszowi pełniącemu służbę tego dnia w PdOZ oraz karne w sprawie śmierci osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia - oba zostały umorzone. Ponadto, w 2010 r. prowadzono również postępowanie dyscyplinarne wobec funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ w związku z przemyceniem przez osobę zatrzymaną do pomieszczeń Izby alkoholu. W wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że do przemycenia alkoholu do PdOZ doszło z powodu niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza Policji, jednakże odstąpiono od ukarania go ze względu na prawidłowy dotychczasowy przebieg służby.

Treść regulamin pobytu w PdOZ jest odzwierciedleniem treści załącznika do ww. rozporządzenia. Wizytującym przedstawiono również jego treść przetłumaczoną na języki obce.

Na podstawie analizy zapisów zawartych w książce przebiegu służby oraz nagrania z monitoringu przedstawiciele KMP stwierdzili rozbieżności między godzinami zanotowanymi w ww. książce, a faktycznym czasem wykonywania danej czynności przez funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ. Mimo ww. rozbieżności, należy podkreślić, że kontrola cel odbywała się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W dniach 31 marca, 24 maja oraz 7 października 2010 r. zostało przeprowadzone doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy pełniących służbę w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim na temat pełnienia służby w PdOZ. Doskonalenie przeprowadził Kierownik Referatu Patrolowo - Interwencyjnego i Ochronnego.

Państwowy Inspektor Sanitarny MSWiA na obszarze województwa wielkopolskiego po przeprowadzeniu kontroli sanitarnej w dniu 20 listopada 2009 r. stwierdził nieprawidłowe postępowanie z brudną bielizną pościelową oraz brak środka do dezynfekcji rąk dla funkcjonariuszy.

Badanie zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu odbywa się w pomieszczeniu Komendy, nie należącym do PdOZ. W dniu wizytacji urządzenie do pomiaru zawartości alkoholu posiadało ważne świadectwo wzorcowania (do dnia 19 czerwca 2011 r.).

6. Wnioski i zalecenia

Ustalenia poczynione przez Krajowy Mechanizm Prewencji w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim wykazały, że podstawowe zadanie, jakie prawo stawia przed tego typu placówką, tj. izolowanie osób zatrzymanych, realizowane jest w niej prawidłowo.

Niemniej jednak po analizie dokumentacji i monitoringu, obejrzeniu pomieszczeń Izby i przeprowadzeniu rozmowy z osobą zatrzymaną, przebywającą w Izbie przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji stwierdzili, że w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących osobom umieszczanym w Izbie należy:

1. zmienić miejsce dokonywania kontroli osobistej zatrzymanych mężczyzn;
2. zmienić usytuowanie ekranu, na którym transmitowany jest obraz z monitoringu;
3. zwrócić uwagę policjantom pełniącym służbę w PdOZ na konieczność realizacji obowiązku pouczenia osób zatrzymanych o przysługujących im prawach;
4. zmienić sposób udostępniania zainteresowanym Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, aby stworzyć im lepsze warunki do zapoznania się z jego treścią;
5. umożliwić zatrzymanym korzystanie z własnego obuwia;

6. wydawać osobom zatrzymanym oraz doprowadzonym w celu wytrzeźwienia czystą pościel, koc i podgłówek;
7. przynosić do odpowiedniego magazynu brudną pościel i koce natychmiast po zwolnieniu osoby zatrzymanej;
8. stworzyć warunki do realizowania prawa zatrzymanych do dokonywania zakupów z własnych środków pieniężnych wyrobów tytoniowych, prasy, przedmiotów osobistego użytku służących do utrzymania higieny osobistej, zgodnie z § 11 ust. 1 pkt. 8 regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, stanowiącego załącznik do rozporządzenia;
9. umożliwić zatrzymanym korzystanie z prasy;
10. wydzielić miejsce na rzeczy osobiste osób zatrzymanych chorych zakaźnie;
11. wyznaczyć i oznakować miejsce do palenia tytoniu zgodnie z rozporządzeniem;
12. wydawać zatrzymanym ręcznik oraz mydło na czas potrzebny do ich użycia;
13. przechowywać odzież wierzchnią zatrzymanych w odpowiednim magazynie;
14. przeprowadzać regularne sprzątanie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych;
15. precyzyjnie odnotowywać przez funkcjonariuszy w książce przebiegu służby godziny przeprowadzenia danych czynności;
16. rozważyć zwiększenie liczby funkcjonariuszy pełniących dyżur na jednej zmianie.

Komendant Powiatowy Policji w Ostrowie Wielkopolskim poinformował, iż w celu realizacji ww. zaleceń przeprowadził szereg zmian w funkcjonowaniu PdOZ. Wyjaśnił, że w celu poszanowania intymności i godności kontrola osobista zatrzymanego mężczyzny odbywa się w pokoju lekarskim, tak jak jest to stosowane w przypadku zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia kobiet. Ekran monitoringu w pokoju dyżurnego został ustawiony w taki sposób, aby obraz z kamer nie był widoczny dla osób postronnych. Uzupełniono również

prasę do czytania dla osób zatrzymanych, a w toalecie Izby wyznaczono pomieszczenie do używania wyrobów tytoniowych, które zostało odpowiednio oznaczone.

Z pisma Komendanta wynika także, iż „Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia” dodatkowo zostanie rozłożony w pokojach, w przestrzeni pomiędzy oknami a siatką, a problematyka pouczania osób zatrzymanych o przysługujących im prawach będzie omawiana na szkoleniach dla funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ. Ponadto, w Izbie zostanie wyodrębnione pomieszczenie na odzież wierzchnią osób zatrzymanych - w tym celu zlikwidowana zostanie aktualna zmywalnia, która jest zbędna z uwagi na dostarczanie posiłków w jednorazowych naczyniach.

Komendant podkreślił również, że postulat członków KMP o zwiększeniu liczby funkcjonariuszy pełniących dyżur na jednej zmianie w PdOZ nie jest możliwy do zrealizowania ze względu na braki kadrowe wizytowanej jednostki.

Odnosząc się do zalecenia dotyczącego umożliwiania zatrzymanym korzystanie z własnego obuwia, Komendant tłumaczył, że osoba zatrzymana lub doprowadzona do wytrzeźwienia ma prawo do korzystania z własnego obuwia, lecz ma też obowiązek wyjęcia z butów sznurowadeł, które stanowią „rzecz niebezpieczną”. W związku z tym osoby przebywające w PdOZ najczęściej rezygnują z posiadania obuwia, gdyż nie chcą wyjmować z nich sznurowadeł. Natomiast w kwestii zalecenia precyzyjnego odnotowywania przez funkcjonariuszy w książce przebiegu służby godziny przeprowadzenia danych czynności m.in. kontroli pokoi wyjaśnił, że rozbieżności między godzinami w zapisach zawartych w książce przebiegu służby, a faktycznym czasem wykonywania kontroli pokoi, powstały z uwagi na fakt, iż policjant dokonując ww. kontrolę wpisywał w książkę godzinę wyjścia lub powrotu ze swojego pomieszczenia, natomiast kontrola odbywa się w określonym czasie. W celu uniknięcia podobnych nieprawidłowości Komendant polecił profosom wpisywanie do książki przebiegu służby czas przeprowadzonej kontroli pomieszczeń (od wyjścia do powrotu). Poinformował również, że rzeczy osobiste osób chorych

zakaźnie są przechowywane w wyodrębnionej części magazynu przeznaczonego do przechowywania brudnej bielizny i pościeli.

Ponadto, z odpowiedzi udzielonej przez Komendanta wynika, że osobie zatrzymanej przebywającej w PdOZ w dniu wizytacji nie wydano prześcieradła, powłoczki ani podgłówka z uwagi na fakt, iż w chwili zatrzymania tej osoby na stanie Izby nie było czystej pościeli. Natomiast brudne koce znajdujące się na podestach w pokojach w dniu wizytacji nie zostały przeniesione do magazynu przeznaczonego do przechowywania brudnej pościeli ze względu na brak rękawic lateksowych. Komendant tłumaczył, że brudne koce i pościel wynoszone są do odpowiedniego magazynu natychmiast po zwolnieniu osoby zatrzymanej, w miarę posiadania rękawic lateksowych i worków do przenoszenia. Podkreślił również – w odpowiedzi na zalecenie przeprowadzania regularnego sprzątania pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych - że wizytacja przedstawicieli KMP została przeprowadzona przed sprzątaniem pomieszczeń, które odbywa się ok. godziny 11.00, a ponadto, z uwagi na brak zaopatrzenia Komendy Powiatowej Policji w Ostrowie Wielkopolskim w środki dezynfekujące i inne środki chemiczne, sprzątaczkę używają do mycia pomieszczeń jedynie wody. Na stanie Komendy nie ma również mydła, czym Komendant tłumaczył stwierdzone przez wizytujących brak mydła i ręczników w kąpokach sanitarnych. Ręczniki zaś wydawane są tylko na czas wykonywania toalety przez osoby zatrzymane.

Z informacji udzielonej przez Komendanta wynika, że w podległej mu Izbie prawo osób zatrzymanych do dokonywania zakupów z własnych środków pieniężnych jest bezwzględnie realizowane.

W związku z tym, iż powyższe wyjaśnienia Komendanta Powiatowego Policji w Ostrowie Wielkopolskim wzbudziły zastrzeżenia przedstawicieli KMP, Dyrektor Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” w piśmie z dnia 12 maja 2011 r. zwróciła się do Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu z prośbą o przedstawienie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

W opinii Krajowego Mechanizmu Prewencji sytuacja nie wydania osobie zatrzymanej prześcieradła, powłoczki ani podgłówka ze względu na brak czystych

zapasów pościeli, nie powinna mieć miejsca, gdyż zapewnienia osobie zatrzymanej czystej pościeli i koca jest obowiązkiem funkcjonariuszy Policji wynikającym z przepisu § 10 ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187) i podkreślanym przez Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz innemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (CPT) w Drugim Sprawozdaniu Ogólne [CPT/Inf/ (92) 3] w § 42.

Ponadto, naruszenia przepisu § 11 ust. 1 pkt 4 załącznika do ww. rozporządzenia tj. niezapewnienie zatrzymanemu mydła oraz nieporządek panujący w PdOZ, a także nie uprzątnięcie brudnych koców z cel nie mogą być usprawiedliwiane trudną sytuacją finansową Policji. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w orzeczeniu z 2007 r. w sprawie Andrey Frolov v Russia (205/02), Istratii i inni v Mołdawia (8721/05), Todor Todorov v Bułgaria (50765/99) uznał, że obowiązkiem państwa jest takie zorganizowanie systemu penitencjarnego, aby warunki panujące w miejscach pozbawienia wolności gwarantowały poszanowanie godności osób zatrzymanych, bez względu na trudności finansowe czy logistyczne jednostek.

Ponadto, podkreślone zostało, iż ustalenie nierealizowania w PdOZ w Ostrowie Wielkopolskim prawa zatrzymanych do dokonywania zakupów z własnych środków pieniężnych wyrobów tytoniowych, prasy i przedmiotów osobistego użytku służących do utrzymania higieny osobistej wynikały z informacji uzyskanych od funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ. KMP podtrzymał zatem zalecenie, aby zapewnić odpowiednie warunki do realizowania ww. uprawnień zatrzymanych.

W odpowiedzi z dnia 16 czerwca 2011 r. Wielkopolski Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu poinformował, iż ww. zastrzeżenia przedstawicieli KMP uznał za uzasadnione. Podzielił pogląd, iż sytuacje opisane

w niniejszej Informacji nie powinny mieć miejsca, a wyjaśnienia, jakich udzielił Komendant Powiatowy Policji w Ostrowie Wielkopolskim w zakresie dotyczącym trudności finansowych nie mogą stanowić usprawiedliwienia w świetle obowiązujących przepisów.

Komendant Wojewódzki podkreślił, iż aby zapobiec wystąpieniu podobnych sytuacji i uniknięcia stwierdzonych nieprawidłowości wydał wszystkim komendantom jednostek Policji województwa wielkopolskiego, w których funkcjonują PdOZ i PID polecenie obligujące ich do zapewnienia bieżącego zaopatrzenia w artykuły i środki niezbędne do utrzymania czystości i higieny, zlecenia usług prania brudnej pościeli oraz takiej organizacji pracy i służby w tych pomieszczeniach, która zapewni realizację wszystkich praw osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.